

WPROWADZENIE

Procesy przemian społeczno-gospodarczych i kulturowych przebiegają z różnym nasileniem i często w odmiennym stopniu wpływają na tempo oraz kierunek zmian w funkcjonowaniu i rozwoju podmiotów gospodarczych, instytucji i różnej skali układów przestrzennych – od skali lokalnej po światową. Przejawia się to w pojawianiu się nowych form działalności gospodarczej i rekreacyjnej oraz ich dynamice, stagnacji, recesji bądź zanikaniu już istniejących, a także w zmianach przestrzennych i instytucjonalnych uwarunkowań działalności podmiotów. Do tej idei nawiązują poniżej prezentowane prace, w których podjęta została wybrana problematyka funkcjonowania przedsiębiorstw przemysłowych, transportowych, organizacji przestrzeni miejskiej i nowych form rekreacji.

Nasilający się postęp technologiczny i wytwarzanie coraz bardziej złożonych produktów sprawia, że wiele firm, działających zwłaszcza w krajach o mniejszym potencjale ekonomicznym, nie ma możliwości samodzielnego podejmowania produkcji nowoczesnych wyrobów opartych na własnej bazie wytwórczej i działających na ograniczonym rynku. Jedną z dróg ich wzrostu jest rozwijanie swojej aktywności w powiązaniu z dużymi korporacjami, najczęściej międzynarodowymi. Stają się integralną częścią ich działalności w zakresie produkcji, wykonują część prac związanych z wytwarzaniem podzespołów, działalnością usługową, które umożliwiają rozwój ich działalności bądź znajdują korzystniejsze uwarunkowania wchodzenia w złożone struktury rynku. Do tej problematyki nawiązuje praca podejmująca zagadnienie motywów umiędzynarodowienia działalności przedsiębiorstwa, celem możliwości podnoszenia jego efektywności ekonomicznej i wchodzenia na nowe rynki. Na podstawie wykorzystania ankiety pocztowej, określono rynkowe i instytucjonalne motywy procesu internacjonalizacji badanych przedsiębiorstw (I. Drabik).

Podstawowym czynnikiem wpływającym na podniesienie stopnia innowacyjności firm i instytucji jest opanowanie umiejętności współpracy różnorodnych podmiotów gospodarczych. Przyjmuje się, że jedną z form działalności, która zapewnia warunki rozwoju i wdrażania działań innowacyjnych, są klastry. Rola ich podkreślana jest w wielu dokumentach strategicznych dotyczących wspierania tej formy organizacji przez politykę gospodarczą. Na tym tle podjęta została próba wskazania współczesnych uwarunkowań rozwoju klastrów w powiązaniu z możliwościami internacjonalizacji ich działalności (G. Czapiewska).

Ważnym elementem funkcjonowania przedsiębiorstwa są ekonomiczne efekty prowadzonej działalności. Oceny jej dostarczają sprawozdania finansowe firmy. Nawiązuje do tego praca poświęcona ocenie płynności finansowej Zakładów Mięsnych Henryk Kania SA. Przyjęto przy tym założenie, że opinia niezależnego biegłego rewidenta zwiększa wiarygodność informacji finansowych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym oraz jest podstawą podejmowania działań zaradczych. Wskazano,

że zdolności płatnicze w przedsiębiorstwie zmieniały się, wpływając na ryzyko utraty zdolności finansowej do kontynuacji jego działalności (A. Kuciński).

Procesy transformacji gospodarki wpłynęły na wzrost znaczenia sektora usługowego, co sprawia, że współczesna przestrzeń pracy jest w zasadniczym stopniu związana z infrastrukturą biurową. W konsekwencji biura często wpływają na koncentrację działalności usługowej i tworzenie dzielnic biznesowych. Do tej problematyki nawiązuje praca podejmująca problematykę koncentracji budynków biurowych na terenach przemysłowych. Omówiono w niej przemiany zabudowy terenu przemysłowego oraz strukturę funkcjonalno-przestrzenną kształtującej się dzielnicy biurowej przy ulicy Strzegomskiej i ulicy Muchoborskiej we Wrocławiu (A. Kierzkowska).

W strukturze funkcjonowania dzielnic miejskich ważną rolę odgrywa infrastruktura ochrony zdrowia. Obecnie brakuje w systemie planowania przestrzennego obowiązujących wskaźników urbanistycznych, regulujących m.in. rozmieszczenie usług medycznych na obszarach planowanej zabudowy, co wpływa na brak uwzględniania przychodni czy innych instytucji ochrony zdrowia w dokumentach planistycznych. Szczególnie dotyczy to obszarów o rozwijającej się zabudowie mieszkaniowej i rosnącej liczbie mieszkańców. Nawiązano do tego w pracy przedstawiającej wyniki badań nad dostępnością przychodni opieki zdrowotnej w gminach należących do Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego. Wykazano, że liczba przychodni w wielu gminach nie jest odpowiednia do systematycznie rosnącej liczby mieszkańców. Podobnie, lokalizacja niektórych przychodni nie odpowiada rzeczywistym potrzebom. W końcowej części, na podstawie prognoz demograficznych, podano, że zapotrzebowanie na usługi medyczne będzie rosnąć w większości badanych gmin (J. Ładysz).

Przyjmuje się, że w wyniku dalszych działań na rzecz wyrównywania dysproporcji rozwojowych przestrzeni krajowej zwiększać się będzie rola transportu kolejowego, czego wyrazem są już podjęte działania inwestycyjne w tym zakresie. Na tym tle podjęto analizę funkcjonowania Linii Hutniczej Szerokotorowej. Podkreślono, że linia ta może mieć korzystny wpływ na rozwój transportu międzynarodowego (K. Sala).

Transport miejski odgrywa coraz większą rolę w funkcjonowaniu dużych aglomeracji. Stanowi on tani, szybki i bezpieczny środek umożliwiający przemieszczanie się ludności. Szczególne znaczenie w jego funkcjonowaniu odgrywa jakość usług i bezpieczeństwo. Przyjmując te założenia, w pracy podjęta została problematyka najważniejszych czynników wpływających na bezpieczeństwo w transporcie publicznym na przykładzie rozwiązań zastosowanych w Miejskim Przedsiębiorstwie Komunikacyjnym w Krakowie oraz zarysowane zostały nowe wyzwania i perspektywy w rozwijaniu krajowego transportu zbiorowego (K. Janczarska-Bergel).

Współcześnie w procesie dynamicznego rozwoju miasta ważnym czynnikiem jest turystyka, podjęto więc problematykę rozwoju tej działalności w dzielnicach miejskich. Podkreślono, że poważnym problemem władz miasta jest szybki i niepoohamowany rozwój usług za pośrednictwem globalnych platform w zakresie zakwaterowania i transportu pasażerskiego, a potężni światowi liderzy tych rynków – Airbnb i Uber stały się bardzo ważnymi, ale także trudnymi, partnerami dla negocjacji z samorządami lokalnymi. Wskazano, że działania podejmowane przez władze lokalne koncentrują się w zasadzie na rozwiązywaniu doraźnych problemów a nie zmiernają do całościowego koordynowania działań w zakresie rozwoju turystyki (M. Żemła, D.E. Jaremen, E. Nawrocka).

W zakresie turystyki i rekreacji pojawiają nowe formy wypoczynku – jedną z nich staje się tropienie użytkowe (mantrailing). W pracy wskazano, że podstawowymi motywami uprawiania tej formy wypoczynku jest określenie potrzeb i predyspozycji psa oraz chęć poznania jego cech bezpośrednio w warunkach pracy w terenie. Na podstawie wyników badań ankietowych określono profil uczestnika i motywy uprawiania tej formy rekreacji. W większości opinii zauważono brak zdecydowanych wskazań ras preferowanych w tropieniu użytkowym (W. Warcholik, D. Chmielowska).

Zachęcamy Państwa do rozwijania prezentowanej problematyki badawczej i publikowania wyników swoich prac na łamach naszego czasopisma.

Zbigniew Ziolo, Tomasz Rachwał